

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Рішення Приймальної комісії
Бердянського державного
педагогічного університету
«30» травня 2023**

**ПРОГРАМА
вступного іспиту
з дисципліни
«Іноземна мова»**

Освітньо-науковий ступень:	доктор філософії
Основа вступу:	освітній ступінь магістр або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст
Спеціальність:	011 Освітні, педагогічні науки 014 Середня освіта (Фізика) 015 Професійна освіта 032 Історія та археологія
Термін навчання:	4 роки

Бердянськ - 2023

1. Пояснювальна записка

Мета вступного іспиту для вступу на здобуття освітньо-наукового ступеня доктор філософії: з'ясувати рівень теоретичних знань і практичних навичок вступників, яких вони набули під час навчання на освітньому ступені магістр та освітньо-кваліфікаційному рівні спеціаліст з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників на навчання за освітньо-науковим ступенем доктора філософії вказаних спеціальностей у межах ліцензованого обсягу.

Вступний іспит з іноземних мов (англійської, німецької, французької) до аспірантури **має на меті** визначення рівня підготовки вступників з іноземної мови та подальше спрямування навчання іноземної мови в аспірантурі з огляду на актуальність інтеграції освітньої системи України у європейський та світовий освітній простір та потребу в підвищенні рівня знань аспірантами іноземних мов і навичок активної роботи з міжнародними базами наукової інформації. Програма вступного іспиту засвідчує перехід від навчання володіння іноземною мовою до її практичного застосування, до використання її як засобу отримання та обміну необхідною інформацією.

Форма вступного іспиту – бесіда.

Формат проведення вступного іспиту.

Вступний іспит проводиться дистанційно з використанням платформи (програмне забезпечення) для проведення відеоконференцій Zoom.

У встановлений розкладом час початку фахового вступного іспиту члени предметної комісії розпочинають відеоконференцію, долучають до неї вступників, здійснюють автентифікацію вступників та інформують їх про правила проведення вступного іспиту та часові обмеження.

Автентифікації вступника передбачає:

- встановлення аудіо та візуального контакту зі вступником на платформі відеоконференцій;
- показ документа, що посвідчує особу (паспорт громадянина України у формі книжечки або картки, паспорт громадянина України для виїзду за кордон у тому числі Е-паспорт, Е-паспорт для виїзду за кордон, Е-документ).

На початку вступного іспиту члени предметної комісії задають тематику бесіди з переліку, поданому у програмі.

Вступник готується до відповіді у режимі відеоконференції відповідає та відповідає на додаткові запитання членів предметної комісії.

Члени предметної оцінюють відповіді вступників.

Результати фахового вступного іспиту оголошуються не пізніше наступного дня після його проведення шляхом розміщення відповідних відомостей на офіційному вебсайті Бердянського державного педагогічного університету bdpu.org.ua у вкладці ВСТУПНИКУ.

У разі повітряної тривоги під час складання фахового вступного іспиту, іспит призупиняється, учасники можуть пройти до укриття. Після відбою повітряної тривоги, учасники можуть продовжити складання фахового вступного іспиту.

Співбесіда з іноземною мовою проводиться згідно з заданою тематикою:

- Автобіографічні відомості.
- Україна (географічне положення, клімат; найбільші міста країни).
- Сучасний політичний устрій України (поділ влади в державі, адміністративно-територіальний устрій України, державна політика).
- Економічний розвиток України.
- Україна і Європейський Союз.
- Країна, мова якої вивчається (географічне положення, економічний розвиток, промисловість, найбільші промислові центри).
- Культура й мистецтво в Україні та в країні, мову якої вивчають.
- Спорт в Україні та в країні, мову якої вивчають.
- Література в Україні та в країні, мову якої вивчають.
- Україна у світовій спільноті.
- Свята, пам'ятні дати, події в Україні та в країні, мову якої вивчають.
- Традиції та звичаї в Україні та в країні, мову якої вивчають.
- Видатні діячі історії та культури України та країни, мову якої вивчають.
- Визначні об'єкти історичної та культурної спадщини України та країни, мову якої вивчають.
- Система освіти в Україні та в країні, мову якої вивчають.
- Робота і професія.

Вимоги до відповіді вступника

У формі монологічного мовлення:

- представляти себе;
- володіти мовленнєвим етикетом повсякденного й професійного спілкування;
- володіти всіма видами монологічного мовлення (інформування, пояснення, уточнення тощо);
- проводити презентації;
- робити коротке неспідоготовлене повідомлення з тематики, визначеної екзаменатором, а саме: взаємовідносини в сім'ї, колективі; захоплення, наукові інтереси; плани на майбутнє;
- виступати на конференціях з доповідями та повідомленнями.

У формі діалогічного мовлення:

- починати бесіду, вести та завершувати її;
- вести бесіду, демонструючи елементи пояснення, висловлення власної думки і т.ін.
- уміти встановлювати контакти у ситуаціях повсякденного, професійного та наукового спілкування (контакти по телефону, обмін інформацією / дискусія / диспут у ході семінарів, конференцій тощо).
- фіксувати потрібну інформацію в ході спілкування.

2. Зміст програми

Навчальний матеріал з англійської мови:

1). Структура речення в англійській мові у порівнянні зі структурою речення в українській мові. Розповідне, питальне та заперечне речення. Типи питань.

2). Дієслово. Допоміжні, питальні та смислові дієслова.

3). Спосіб (дійсний, умовний, наказовий).

4). Система часів. Активний і пасивний стан. Особливості використання і перекладу пасивного стану.

5). Узгодження часів.

6). Умовний спосіб. Емфатичні конструкції.

7). Функції дієслів: to be, to have, to do, will, should, would.

8). Функції дієслів із закінченням – ing, – ed.

9). Іменник. Утворення множини. Присвійний відмінок.

10). Артикль.

11). Займенник (загальні відмінності). Особові, присвійні, вказівні займенники. Незначні займенники some, any і заперечний займенник no. Кількісні займенники many, any, few. Неозначно-особовий займенник one. Три функції one. Підсилювальні і зворотні займенники.

12). Прикметник. Прислівник. Ступені порівняння.

13). Числівник. Кількісні та порядкові числівники. Дріб. Читання формул, хронологічних дат, позначень часу.

14). Ознаки підрядних речень: додаткових, означальних, умовних; ознаки сполучникового і безсполучникового підпорядкування.

15). Безособові форми дієслова. Дієприкметник I, II, функції та способи перекладу. Інфінітив, функції та способи перекладу. Герундій функції та способи перекладу.

16). Модальні дієслова та їх еквіваленти.

17). Найуживаніші суфікси, префікси англійської мови наукової літератури та їх значення. Основні суфікси іменників, прикметників, дієслів, прислівників.

Навчальний матеріал з німецької мови:

1). Часові форми дієслова. Дієслова з відокремлюваними та невідокремлюваними префіксами. Керування дієслів.

2). Пасивний спосіб. Модальні дієслова з інфінітив пасив. Результативний пасив.

3). Відмінювання артиклів (означеного та неозначеного) та іменників. Множина іменників.

4). Прийменники з давальним відмінком. Прийменники із знахідним відмінком. Прийменники, що вимагають давального і знахідного відмінка. Прийменники з родовим відмінком.

5). Займенники (особові, присвійні, вказівні). Вказівні займенники у функції заміни іменників.

6). Способи вираження заперечення у німецькій мові.

7). Залежний інфінітив. Інфінітивні групи як члени речення. Сполучення додатку у знахідному відмінку з інфінітивом.

8). Дієприкметник I та II. Означення, виражене дієприкметником. Поширене означення. Дієприкметник у функціях означення та обставини.

9). Відокремлені дієприкметникові звороти.

10). Порядок слів у різних видах речень (просте розповідне, питальне, спонукальне). Складнопідрядне речення. Складносурядні речення. Сурядні сполучники, які впливають на порядок слів та які не впливають на порядок слів у реченні. Парні сполучники.

11). Речення з підрядними означальними. Відмінювання відносних займенників.

12). Додаткові підрядні речення. Речення з підрядними причини. Введення логічних зв'язків.

13). Інфінітивні групи. Речення з підрядними мети та способу дії.

14). Речення з підрядними умовними.

15). Розділовий родовий відмінок.

16). Прикметник та типи його відмінювання. Ступені порівняння.

17). Займенникові прислівники.

18). Вираження значення можливості та повинності за допомогою конструкцій **haben** та інфінітив **i sein** та інфінітив.

19). Речення з підрядними часу та мети. Подвійні прийменники та прийменники з підсиленням.

20). Наказовий спосіб.

21). Модальні дієслова, складні форми модальних дієслів.

22). Спосіб вираження зв'язку з попереднім та наступним висловлюванням.

23). Кон'юктив в самостійних реченнях.

24). Кон'юктив в умовних реченнях. Допустові речення. Модальні слова.

25). Лексичні, граматичні та стилістичні особливості перекладу науково-технічної літератури.

Навчальний матеріал з французької мови:

1) Іменник. Особливості французьких іменників. Рід. Число.

2) Прикметник. Особливості французьких прикметників. Конструкції, що замінюють прикметники. Рід. Число. Ступені порівняння. Місце прикметника-епітета.

3) Артикль. Вживання. Означений і неозначений артикль. Частковий артикль. Відсутність артикля. Деякі додаткові відомості.

4) Займенник і займенникові детермінативи. Особливості французьких займенників. Форми особових займенників. Неозначено-особовий займенник «on» та «il». Займенник у ролі додатка. Нейтральне «le». Місце двох службових займенників-додатків «en», «у». Самостійні особові займенники. Відносні займенники, форми, вживання.

5) Дієслово. Система часів та способів французького дієслова. Безособові форми дієслова. Відмінювання. Вживання допоміжних дієслів. Утворення, значення та вживання часів системи l'Indicatif. Складні часи. Узгодження часів дійсного способу. Умовний спосіб.Subjonctif. Наказовий спосіб.

6) Прислівник. Ступені порівняння. Прислівники кількості та інтенсивності, часу та місця. Місце прислівника. Погодження, заперечення, обмеження. «Ne» експлетивне.

7) Прийменник. Особливості французького прийменника. Місце в реченні.

8) Типи речень. Головні та другорядні члени речення. Порядок слів. Узгодження підмета та присудка.

9) Просте речення. Зворот « c'est ... qui », « c'est ... que ». Засоби виділення членів простого речення. Сегментовані конструкції. Неповні речення. Окличне речення.

10) Пряме і непряме запитання. Загальне запитання. Запитання до одного із членів речення.

11) Складне речення. Загальні відомості. Складносурядні речення (сполучникові та безсполучникові з'єднання). Види підрядних речень. Підрядні підметникові речення. Підрядне речення-атрибут. Речення з підрядним обставини.

12) Умовна фраза.

13) Порядок слів у підрядних реченнях.

14) Infinitif, G  rondif, Participe у підрядних реченнях.

15) Деякі особливості французької пунктуації.

16) Граматичні особливості перекладу.

17) Лексичні особливості перекладу. Переклад слів відповідно теорії лексичних відповідників Я.Л. Рецкера. Особливості перекладу інтернаціональної і псевдоінтернаціональної лексики. Переклад термінів. Передача при перекладі топонімів і антропонімів. Передача реалій. Оказіональні відповідники. Необхідність стилістичного «вирівнювання» при перекладі. Прагматична адаптація при перекладі.

4. Критерії оцінювання

Вступний іспит для осіб, які претендують на зарахування за ступенем доктора філософії, оцінюється за 200-бальною шкалою :

– 190-200 балів – вступник виявляє особливі здібності, вміє самостійно здобувати знання, знаходити та опрацьовувати необхідний матеріал, використовувати набуті компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументувати відповіді, самостійно розкривати власні обдарування і нахили;

– 180-189 балів – вступник вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;

– 160-179 балів – вступник вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;

– 140-159 балів – вступник відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; виправляє помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;

– 120-139 балів – вступник володіє теоретичним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні (обсяг набутих компетентностей вступника відповідає мінімальним критеріям);

– 100-119 балів – вступник володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину теоретичного матеріалу (до 20 %);

– 0-99 балів – вступник володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

До участі у конкурсному відборі не допускається вступник, який продемонстрував незнання значної частини програмного матеріалу, допускав суттєві помилки при визначенні понять і отримав 0-99 балів.

4. Список рекомендованої літератури

Англійська мова

Базова:

1. Англійська мова : [Підручник]/ [Л. Ю. Шапран, Л. І. Куниця, Г. А. Чередніченко, О. П. Авраменко] - Київ: Фірма «ІНКОС», 2007. – 717 с.
2. Качалова К. Н. Практическая грамматика английского языка: в 2-х т./ К. Н. Качалова, Е.Е. Израилевич – К.: Методика, 2003. – 304 с.
3. Тучина Н. В. Speak English with Pleasure/ под ред. Луизы Грин (Великобритания), Киры О. Янсон (США) / Н. В. Тучина, Т. К. Меркулова, В. С. Кузьмина. – Харьков: СПД ФЛ Шапиро М.В., 2004. – 288 с.
4. Murphy R. English Grammar in Use. / R. Murphy. - Cambridge: Cambridge University Press, 1988. – 508 с.

Допоміжна:

5. Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Іноземна мова» (англійська) для студентів 1 курсу всіх напрямів підготовки всіх галузей знань всіх факультетів/укладачі: Н.С. Фоменко, О. О. Приходько, Н. П. Голованова- Херсон, 2013. – 170 с. (реєстр.№93/310 – 15.11.13)
6. Методичні рекомендації до виконання практичних занять з дисципліни “Іноземна мова” для студентів 1 курсу факультету кібернетики, економіки, технологій та дизайну, машинобудування всіх напрямів підготовки всіх галузей знань за темою „ Ukraine. Geographical position. Political system”/ укладач: О. О. Приходько – Херсон, ХНТУ, 2013 – 23 с. (реєстр.№36/593 – 07.02.13)

Німецька мова

Базова:

1. Дулиенко Г. И. Пособие по переводу немецкой научно-технической литературы: уч. пособие / Г. И. Дулиенко. – М.: Высшая школа, 1977. – 192 с.
2. Німецький язык для технических вузов. / Под ред. Н. В. Басовой. 4-е изд. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2003. – 512 с.
3. Німецька мова: Поглиблений курс: Підручник / Г. П. Ятель, І. О. Гіленко, Л. Я. Мариненко, Т. С. Мироненко. – К.: Вища шк., 2002. – 214 с.

Допоміжна:

4. Паремская Д. А. Практическая грамматика (немецкий язык): уч. пособие / Д. А. Паремская. – М. : Высшая школа, 2003. – 350 с.

5. Практична граматики німецької мови. Навчальний посібник для студентів та учнів. Комунікативні вправи і завдання. [Євгененко Д. А. та ін.] – 2-е видання, виправлене та доповнене. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. – 400 с.

Французька мова

Базова:

1. Василювцкая Н. Н. Ваш экзамен по французскому языку. / Н. Н. Василювцкая, Т. Г. Шкреба . – Харьков: Мир детства, 1997.
2. Колечко О. Д. Підручник з французької мови для студентів-економістів. / О. Д. Колечко, В. Г. Крилова. – Київ: КНЕУ, 1998.
3. Матвишин В. Г. Бизнес-курс французского языка. / В. Г. Матвишин. – Киев: Логос, 1999.
4. Мурадова З. Л. 60 устных тем по французскому языку. / З. Л. Мурадова. – М: Айрис Пресс Рольф, 1999.
5. Самсонова А. З. Посібник з граматики французької мови. / А. З. Самсонова. – Київ, 2006.

Допоміжна:

6. Методичні рекомендації до практичних занять з вивчення граматичних особливостей перекладу науково-популярної літератури та літератури загальноосвітнього характеру для студентів I курсу всіх напрямів підготовки всіх галузей знань всіх факультетів. – Херсон: ХНТУ, 2013.